

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กวัยก่อนเรียนของมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของที่ตั้งของศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และเพื่อเสนอรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กวัยก่อนเรียนสำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ประชากร คือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐทั่วประเทศ กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบง่าย (Simple random sampling) ได้ตัวอย่างประชากร คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อการศึกษาจำนวน 5 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยเขตภาคกลาง 2 แห่ง มหาวิทยาลัยเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 แห่ง มหาวิทยาลัยเขตภาคตะวันออก 1 แห่ง มหาวิทยาลัยเขตภาคเหนือ 1 แห่ง และมหาวิทยาลัยเขตภาคเหนือ 1 แห่ง เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล มี 2 ชุด คือ 1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารศูนย์ฯหรือครูพี่เลี้ยง เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ปรัชญา วิสัยทัศน์ โครงสร้าง และการบริการ 2. แบบสังเกตเพื่อสังเกตและประเมินการดำเนินการต่างๆของศูนย์เด็กเล็ก แนวทางการสร้างแบบสังเกต โดยศึกษาจากข้อกำหนดเรื่องอนามัยสิ่งแวดล้อมของศูนย์เด็ก เกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ของกรมอนามัย และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ระดับปฐมวัย ของ สมศ. ลักษณะของแบบสังเกต เป็น check list กำหนดกิจกรรมที่ต้องสังเกต 7 ด้าน คือ 1. ด้านสภาพแวดล้อม 2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ 3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ 4. ด้านบริการอาหารและน้ำ 5. ด้านบุคลากร 6. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ และ 7. ด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ของข้อคำถามตามนิยามตัวแปรและเนื้อหา ความถูกต้องชัดเจนของภาษาที่ใช้ แล้วไปทดลองใช้ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโลกกรวด ซึ่งอยู่ในความดูแลของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 5 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ค่าความเที่ยง (Reliability) 0.78

ในขณะเดียวกัน คณะผู้วิจัยเข้าศึกษาพื้นที่ของโรงเรียนเกียรติคุณวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ ได้รับการตั้งเป้าหมายให้ตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาลูกเล็กสำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อศึกษาว่า โรงเรียนเกียรติคุณวิทยา มีความเหมาะสมในการเป็นที่ตั้งศูนย์สาธิตฯหรือไม่ อย่างไร นำผลการศึกษา ทั้งหมดมาสัมมนา

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบของศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง 5 แห่งนี้ สรุปได้ว่า

1.1 รูปแบบของศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัย 5 สถาบัน พิจารณาตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) รูปแบบเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัย ที่มีการบริหารงานอย่างเป็นอิสระ คือ ศูนย์พัฒนาลูกเล็กปฐมวัยของมหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 1

2) รูปแบบเป็นศูนย์พัฒนาลูกเล็กที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่อยู่ในระดับล่างสุด คือศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 2

3) รูปแบบเป็นศูนย์พัฒนาลูกเล็กที่อยู่ภายใต้การดูแลของคณะพยาบาลศาสตร์ ภายในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัยภาคเหนือ

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่าทุกศูนย์พัฒนาลูกเล็กมีรูปแบบของการให้บริการประเภทฝากเลี้ยงกลางวัน คือผู้ปกครองนำบุตรมาฝากเฉพาะเวลากลางวัน เมื่อเย็นลงจะมารับกลับส่งใหม่ในวันรุ่งขึ้น และทุกแห่งมีวัตถุประสงค์และดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกปฐมวัย ฉบับ พ.ศ.2550-2559

1.2 รูปแบบของศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัย 5 สถาบัน แบ่งตามลักษณะภารกิจ ออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ศูนย์พัฒนาลูกเล็กที่เน้นภารกิจด้านการดูแล และศูนย์พัฒนาลูกเล็กที่เน้นภารกิจด้านการศึกษา ซึ่งศูนย์พัฒนาลูกเล็กที่เน้นภารกิจด้านการดูแล ได้แก่ ศูนย์พัฒนาลูกเล็กปฐมวัยของมหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 1 ศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศูนย์พัฒนาลูกเล็กของมหาวิทยาลัยภาคเหนือ ในภาพรวมพบว่า ศูนย์พัฒนาลูกเล็กทุกแห่งมีกิจกรรมตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีถึงดีมาก แต่ทุกแห่งไม่มีห้องแยกเด็ก

ป่วย สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอีกหนึ่งแห่งเน้นภารกิจด้านการศึกษา ได้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยภาคกลาง แห่งที่ 2

2. ผลสรุปของการสัมมนา เสนอว่าการจัดตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กเล็กสำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ควรจัดตั้งในบริเวณมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มีความเหมาะสมมากกว่าจัดตั้งในบริเวณโรงเรียนเกียรติคุณวิทยา

3. รูปแบบของศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ควร มีลักษณะดังนี้ ด้านการบริหารโครงสร้างองค์กรให้ขึ้นตรงกับอธิการบดี แต่อยู่ในความดูแลของคณะพยาบาลศาสตร์ ด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยต้องกำหนดปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ให้ชัดเจน เพื่อจะได้มีทิศทางในการดำเนินการ ด้านโครงสร้างเชิงกายภาพและการจัดสภาพแวดล้อม ให้ดำเนินการตามข้อปฏิบัติต่างๆตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ.2549 ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 123 ตอนที่ 84 ก วันที่ 22 สิงหาคม 2549 และด้านการดำเนินการ ซึ่งได้แก่การจัดสภาพแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาพและส่งเสริมพัฒนาการ การบริการอาหารและน้ำ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงาน ให้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบเมืองไทย แข็งแรง ของกรมอนามัย

อภิปราย

1. ผลการศึกษารูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่พิจารณาตามหน่วยงานที่รับผิดชอบและพิจารณาตามภารกิจด้านการดูแล ที่พบว่า 3 ใน 5 แห่งอยู่ในความดูแลของคณะพยาบาลศาสตร์ เป็นเรื่องที่มีความเหมาะสมมาก ดังผลการศึกษาของ ลดาวัลย์ ประทีปชัยกุล และคณะ (2555) ที่ศึกษาการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยในภาคใต้ พบว่าการมีหัวหน้าฝ่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นอาจารย์พยาบาล โดยเฉพาะสาขาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ ถือว่าเป็นจุดเด่นของฝ่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะได้ผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการดูแลเด็กสามารถบริหารจัดการที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพเด็กและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองที่มีปัญหาการเลี้ยงดูเด็กได้

การที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นในสถาบัน เพราะการดูแลเด็กเล็ก 0-5 ปี นับเป็นยุคทองของพัฒนาการเรียนรู้ เพราะเป็นช่วงเวลาสำคัญที่สมองมีการพัฒนาการสูงสุด อันส่งผลต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ การลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด จากผลการศึกษาของ James Heckman นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล (2542) ได้ติดตามศึกษาเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องหลายทศวรรษในประเทศต่างๆ พบว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย จะเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด โดยเด็กที่ได้รับสารอาหารและการดูแลสุขภาพที่ดีในช่วงแรกของชีวิต จะมีทักษะทางกายภาพ IQ และ EQ ที่ดีกว่า มีโอกาสที่จะเข้าเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษาสูงกว่า สามารถลดโอกาสการเข้าชั้นหรือออกกลางคัน และมีโอกาสเป็นกำลังแรงงานที่มีคุณภาพ มีรายได้สูงในอนาคต กระทรวงสาธารณสุขเองก็เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ ในปี 2545 ได้จัดทำโครงการศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กทุกสังกัดให้ได้มาตรฐาน จึงกำหนดเป้าหมายจะให้ศูนย์เด็กเล็กทั่วประเทศพัฒนาผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน 100% ภายใน พ.ศ. 2549 และผ่านเกณฑ์ระดับดีและดีมากให้ได้ 50% โดยในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก จะเน้น 6 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การจัดบริการอาหารที่สะอาดปลอดภัย การดูแลสิ่งแวดล้อมที่สะอาดปลอดภัย การพัฒนาบุคลากรพี่เลี้ยงเด็ก และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมา ในปี 2550 ผลการประเมินมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้ คือมีศูนย์เด็กเล็กที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ในระดับพื้นฐาน 14,262 แห่ง หรือประมาณ 82% ศูนย์เด็กเล็กในระดับดีและดีมากมีจำนวน 7,481 แห่ง หรือประมาณ 43% และที่ไม่ได้มาตรฐานอีกกว่า 3,083 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐานเนื่องมาจากโครงสร้างอาคาร และจำเป็นต้องมีการแก้ไขปรับปรุงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (<http://media.thaigov.go.th>, 2555) ประเด็นดังกล่าวนี้ ตรงกับผลการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่ง(ตารางที่ 7) ที่พบว่ากรณีกิจกรรมตามเกณฑ์ของแต่ละสถาบันไม่ได้ถึงร้อยละ 100 เลย เนื่องจากบางแห่งไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย บางแห่งมูมเสาเป็นเหลี่ยม ไม่ได้หุ้มด้วยวัสดุห่อหุ้ม อาจทำให้เด็กวิ่งชนและเกิดอันตราย รวมถึงบางแห่งติดตั้งปลั๊กไฟต่ำกว่า 1.5 เมตร แม้มีการปิดด้วยเทปแต่เด็กอาจดึงออกและเกิดอันตรายได้เช่นกัน และที่พบว่าศูนย์เด็กเล็กของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งมีการดำเนินกิจกรรมในด้านสภาพแวดล้อมผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 71.4 นั้น เนื่องจากตั้งอยู่ติดถนนใหญ่ มีรถวิ่งไปมาตลอดเวลา เด็กมีโอกาสได้รับภาวะมลพิษจากอากาศตลอดเวลา และภายในไม่มีที่จอดรถ นับเป็นความจำกัดของสถานที่ แต่ทางศูนย์ฯได้แก้ปัญหาโดยคิดเครื่องปรับอากาศทุกห้องที่เด็กทำกิจกรรมและห้องนอนเด็ก จัดจุดจอดรถ หรือจุดนำรถของผู้ปกครองไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถจอดรถส่งบุตรหลานได้อย่างปลอดภัย

จากผลการศึกษาที่พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของมหาวิทยาลัยจำนวน 4 สถาบัน ไม่มีห้องแยกสำหรับเด็กป่วย เป็นนโยบายของระบบการดูแลเด็ก การที่ทุกแห่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า

เนื่องจากการตรวจร่างกายเด็กเมื่อแรกรับเด็กจากผู้ปกครองทุกครั้ง ถ้าพบว่าเด็กมีอาการไม่สบายจะขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองนำเด็กไปพบแพทย์เพื่อการรักษาทันที เป็นการป้องกันการแพร่เชื้อไปสู่เด็กอื่น ทำให้การควบคุมการติดเชื้อมีประสิทธิภาพ มิฉะนั้นจะทำให้เกิดปัญหาการแพร่เชื้อและอาจควบคุมไม่ได้ ดังที่ลดาวัลย์ ประทีปชัยกูร และคณะ (2555) ได้ศึกษาการดำเนินงานฝ่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยในภาคใต้ พบว่าปัจจัยที่เป็นปัญหามากคือเด็กป่วยด้วยโรคหวัดถึงร้อยละ 97 นับเป็นปัญหาที่พบบ่อยมากในเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองบางคนมีความจำเป็นต้องนำเด็กมาที่ฝ่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งๆที่เด็กมีการเจ็บป่วยซึ่งอาจเล็กน้อย เช่น มีน้ำมูก ไข้ต่ำๆ มีผื่น แต่ก็ทำให้การป้องกันการติดเชื้อหวัด ทำได้อย่างไม่เต็มศักยภาพเพราะไม่สามารถแยกเด็กออกจากกันได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตวดี บรรเทิง ศึกษาเรื่องสัมฤทธิ์ผลของโครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบในชุมชนในเขต 3 (ภาคตะวันออก) พบว่าปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบในชุมชนในเขต 3 ปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้ศูนย์ฯ ไม่ผ่านเกณฑ์ คือ ปัญหาการไม่มีห้องแยกหรือกั้นบริเวณเป็นสัดส่วนสำหรับแยกเด็กในกรณีเกิดการเจ็บป่วย แต่การควบคุมไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการติดเชื้อแพร่กระจาย (จิตวดี บรรเทิง, 2556) และขณะเดียวกัน พิพัฒน์ หมาดเส็ม(2555) ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลาง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยศึกษาระดับมาตรฐานของการดำเนินการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐาน 6 ด้าน พบว่า ผลการปฏิบัติงานรายด้านไม่ได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทุกด้าน ซึ่งก็ต้องมีการปรับปรุงเพื่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. จากผลสรุปของการสัมมนา เสนอว่าการจัดตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ควรจัดตั้งในบริเวณมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มีความเหมาะสมมากกว่าจัดตั้งในบริเวณโรงเรียนเกียรติคุณวิทยานั้น ความจริงแล้ว การจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กในสถานประกอบการเป็นการจัดสวัสดิการอีกรูปแบบหนึ่ง ที่นายจ้างควรให้ความสำคัญเนื่องจากการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กฯ เป็นการส่งเสริมสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาสังคม อีกทั้งยังช่วยลดจางคลายความกังวลในการเลี้ยงดูบุตรทำให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพทำงานได้อย่างเต็มที่ แต่การจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กในสถานประกอบการที่ตั้ง ต้องไม่อยู่ในบริเวณที่เสี่ยงอันตราย ได้แก่ บริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมี หรือสารพิษ มลภาวะ ทั้งอากาศ แสง และเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ต้องมีมาตรการป้องกันภาวะอุบัติเหตุต่าง ๆ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ตามข้อมูลจากตารางที่ 8 พบว่า โรงเรียนเกียรติคุณวิทยา ตั้งอยู่บนถนนใหญ่ ติดปั้มน้ำมัน และมี

รตวิ้งผ่านตลอดเวลา เกิดมลภาวะทั้งด้านอากาศ กลิ่นและเสียงตลอดเวลา เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าโรงเรียนเกียรติคุณวิทยามีอาคารต่างๆจำนวนมากอยู่เต็มพื้นที่ แต่มีขนาดห้องที่ว่างไม่เหมาะสม ควรมีพื้นที่ใช้สอยโดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน ต้องจัดให้บริเวณพื้นที่ในและนอกอาคารที่สะอาดและปลอดภัย เหมาะที่จะให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เล่นเรียนรู้ รับประทานอาหาร นอน และทำความสะอาดร่างกายแยกเป็นสัดส่วน จากห้องรับประทานอาหาร ห้องส้วม และที่พักผ่อนป่วย (ศูนย์เลี้ยงเด็กในสถานประกอบการ http://www.one-stophr.com/adminss/knowledgeHR/show_new.php) แต่ถ้าตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนภายในบริเวณมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล โดยก่อสร้างอาคารใหม่ จะสามารถวางแผนแปลนการก่อสร้างให้เป็นไปตามระบุไว้ในข้อกำหนดใน หมวด 3 เรื่องที่ตั้งสภาพแวดล้อม และลักษณะอาคารของสถานรับเลี้ยงเด็ก ของกฎกระทรวง เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ. 2549 ได้ (ราชกิจจานุเบกษา, พ.ศ. 2549)

3. ผลการศึกษาที่สรุปเสนอว่ารูปแบบของศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ควรมีลักษณะดังนี้ ด้านโครงสร้างองค์กรให้ขึ้นตรงกับอธิการบดี และอยู่ในความดูแลของคณะพยาบาลศาสตร์ ด้านการบริหารจัดการ ต้องกำหนดปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ให้ชัดเจน เพื่อจะได้มีทิศทางในการดำเนินการ ด้านโครงสร้างเชิงกายภาพและการจัดสภาพแวดล้อม ให้ดำเนินการตามข้อปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ.2549 ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 123 ตอนที่ 84 ก วันที่ 22 สิงหาคม 2549 และด้านการดำเนินกิจการ ซึ่งได้แก่การจัดสภาพแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาพและส่งเสริมพัฒนาการ การบริการอาหารและน้ำ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงาน ให้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ของกรมอนามัย จากผลการศึกษานี้เป็นไปตามข้อกำหนดที่วางไว้ที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา รัฐบาลประกาศให้มีศูนย์เด็กเล็กครอบคลุมทุกหมู่บ้านภายในปี 2552 การนี้ กระทรวงสาธารณสุขดำเนินโครงการศูนย์เด็กเล็กนำอยู่มาตั้งแต่ พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน กรมอนามัยได้นำแนวคิด เมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่มาใช้ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กภายใต้ชื่อโครงการ ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานสังกัดต่างๆ พบว่าในปี พ.ศ. 2547 มีเด็กจำนวน 776,064 คน ได้รับการเลี้ยงดูอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดต่างๆจำนวน 17,949 แห่ง ในปี 2549 กรมอนามัยจึงจัดทำโครงการ ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่สู่เมืองไทยแข็งแรง (กรมอนามัย, 2549) และก็

พบว่า มีความพยายามที่จะพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดีที่สุด ดัง โครงการศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น (Capacity of a Community Treasures : COACT) โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ออกแบบระบบกลไกการทำงานของ "ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ" เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพที่ดี ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมที่สมวัย โดยมีแนวคิดที่ต้องอาศัยการเชื่อมประสานและทำงานร่วมกันใน 3 ระบบ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะผู้ดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระบบสุขภาพผ่านโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และระบบสนับสนุนด้านการศึกษา จึงถือเป็นรูปธรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด (<http://www.hfocus.org/>, 2556)

การที่มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มีนโยบายจัดตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จัดเป็นรูปแบบของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประเภทที่ 2 ซึ่งเป็นประเภทที่จัดตั้งโดยเอกชน รัฐทำหน้าที่ควบคุมทางด้านคุณภาพและการดำเนินงานบางประการ ลักษณะการบริหารย่อมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของเจ้าของกิจการ แต่อีกส่วนหนึ่งจะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่ทางราชการวางไว้ เช่น ในด้านการเงิน ด้านวิชาการและงานอาคารสถานที่ การจัดประเภทนี้ผู้ดำเนินการมักจัดในรูปของธุรกิจสวัสดิการ แต่ศูนย์เด็กประเภทนี้รัฐวางแนวบริหารให้ส่วนหนึ่งเพื่อควบคุมมาตรฐานด้วย (บังอร เทพเทียน และปิยฉัตร ตระกูลวงษ์. 2550) ซึ่งการที่มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลจัดตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยแล้ว ยังส่งเสริมความอบอุ่นในครอบครัว ได้ดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี ความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารของมหาวิทยาลัย กับบุคลากรและความผูกพันที่มีต่อหน่วยงาน สร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรและความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดตั้งศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็ก ลดความขัดแย้ง อัตราการเข้า-ออกงาน และการขาดงาน บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ และได้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพเพื่อมหาวิทยาลัยของเขา ยังเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถนำพาให้ประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไปอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรจัดตั้งศูนย์สาริทธการพัฒนาค็กเล็กก่อนวัยเรียน สำหรับมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ในบริเวณมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ซึ่งมีความเหมาะสมมากกว่าจัดตั้งในบริเวณโรงเรียนเกียรติคุณวิทยา ซึ่งเป็นไปตามข้อสรุปของการศึกษาวิจัย

2. ศึกษารายละเอียดของกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก พ.ศ.2549 ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 123 ตอนที่ 84 ก วันที่ 22 สิงหาคม 2549 เพื่อการปฏิบัติในรายละเอียดต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านโครงสร้างเชิงกายภาพและการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการดำเนินงาน

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงกลยุทธ์ทางการตลาด โอกาสในการลงทุน รวมถึงต้นทุนและผลตอบแทนของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาค็กเล็ก เป็นการศึกษาคึงความคุ้มทุน เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจ

2. ศึกษาความต้องการในการนำบุตรมาไว้ในศูนย์สาริทธการพัฒนาค็กเล็กก่อนวัยเรียน ของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล โดยศึกษาทั้งจากบุคลากรภายในอันได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ปฏิบัติงานในวิทยาลัยเทคโนโลยีช่างกลพาณิชยการจังหวัดนครราชสีมา และในโรงเรียนเกียรติคุณวิทยา และรวมถึงบุคคลภายนอกในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อประเมินภาวะตลาด